

طرح مسئله تصویب ره‌نامه خطوط فرهنگی حمایت از حق حیات جنین

دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور؛ دی‌ماه ۱۴۰۲. ش.

«...مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا...» (مائده، ۳۲)

هر کس انسانی را بدون جرم ارتکاب قتل یا فساد در روی زمین بکشد، گویی همه انسان‌ها را کشته؛ و هر کس، انسانی را از مرگ رهایی بخشد، چنان است که گویی همه مردم را زنده کرده است.

ضرورت مسئله

مسئله حیات جنین، یکی از موضوعات محوری در نهاد خانواده و نظام حکم‌رانی مرتبط با آن است. در سال‌های اخیر متأسفانه شاهد رشد فزاینده آمار سقط غیرقانونی جنین در ایران هستیم که ضرورت برنامه‌ریزی برای این مسئله را آشکار می‌کند. در برابر سقط جنین، موضوع حمایت و حراست از حق حیات جنین مطرح می‌شود که حداقل از دو جهت اساسی، برای نظام فرهنگی کشور حائز اهمیت است:

۱. اهمیت اخلاقی این موضوع و ارتباط عمیقی که با اخلاق دینی، اخلاق و فرهنگ عمومی، نگرش‌ها و ارزش‌های بنیادین مردم نظیر نگرش به هدف زندگی، معنای زندگی، جایگاه خانواده، اهمیت جان انسان دارد. مسئله ما در زمینه پاسداشت حیات جنین، تنها ناظر به اصل ارتکاب و بالا بودن میزان ارتکاب سقط عمدی جنین نیست و حتی اگر تعداد سقط و قتل جنین قابل توجه نبود، خود بی‌توجهی به حرمت حیات جنین به عنوان ذهنی فرهنگی، جنبه مهمی از مسئله است؛ بنابراین پرداختن به حمایت از جنین، ضرورت اخلاقی، دینی و اجتماعی دارد.

۲. نسبتی که مسئله گسترش سقط جنین با بحران پیش‌روی جمعیت دارد و بالا بودن رقم‌های تخمین‌زده‌شده برای سقط عمدی جنین، نشان‌دهنده اثرگذاری قابل توجه این پدیده بر جمعیت است.

پیشینه موضوع

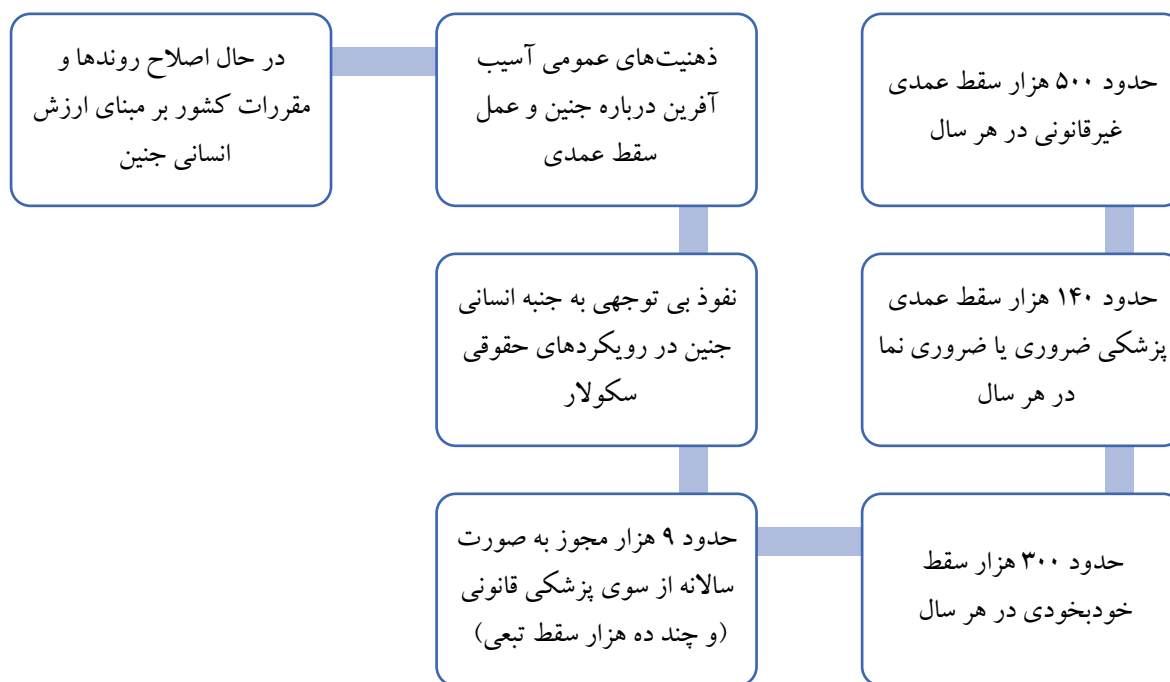
روشن نیست در ایران دقیقاً از چه زمانی واژگانی همچون «انداختن» برای گرفتن جان جنین فراگیر شد، این واژه عموماً درباره اشیاء به کار می‌رود و به نظر می‌رسد چنین استفاده فراگیری، موجب تنزل منزلت جنین از انسان به شیء شده است. در دوره رژیم پهلوی، شاهد سیاست‌های فرهنگی غرب‌گرایانه‌ای بودیم که با محوریت گسترش روزافزون فردگرایی، تضعیف ساختاری خانواده، اشاعه روابط آزاد و خارج از چارچوب‌های عرفی و اخلاقی در حیات خانواده ایرانی، مداخله می‌کرد. از طرفی نشریاتی همچون زن‌روز، به روایت مشکلات زنانی که مایل به از بین بردن جنین خود هستند، می‌پردازند، و نسبت به آنان همدلی و هم‌نوایی ایجاد می‌کنند. در نهایت درباره پهلوی تلاش می‌کند تا در صورت تمایل پدر و مادر، سقط جنین را قانونی اعلام کند، اما با مخالفت علما و پزشکان متعهد روبرو شده و از این اقدام صرف‌نظر می‌کند.

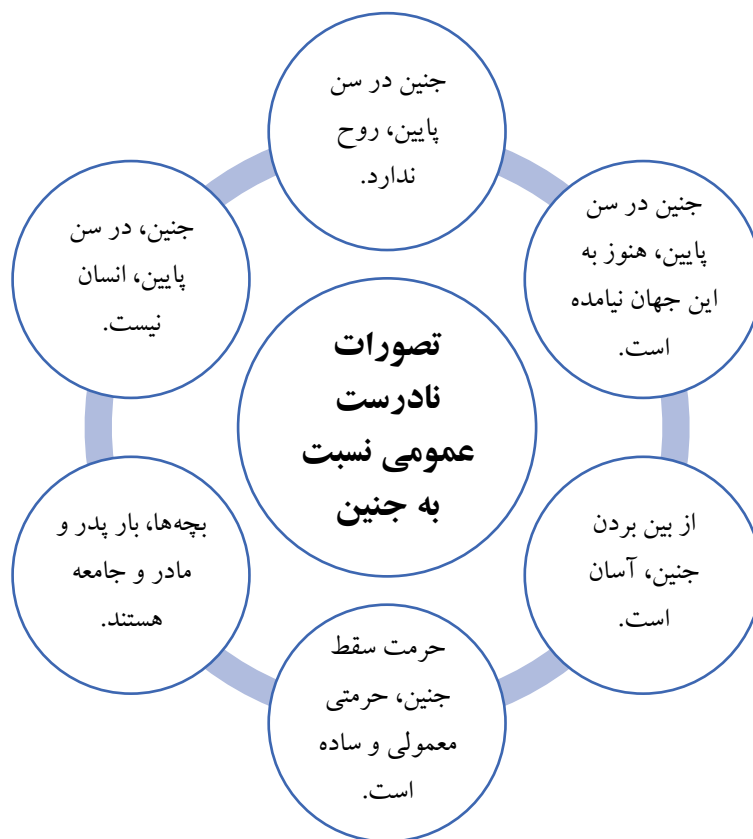
بعد از پیروزی انقلاب، نوعی ناهوشیاری نسبت به اهمیت حفظ جنین در برابر سقط عمدی دیده می‌شود. در اثر غفلت اندیشمندان عمیق حوزوی و دانشگاهی، جریان ترجمه و مقالات به سوی رویکردهای تسهیل سقط عمدی جنین مایل شد

و نگرش حمایت از جنین آنچنان که باید، دیده و دنبال نشد. از سال ۱۳۸۵ به بعد، به تدریج پژوهش‌هایی در حوزه بررسی میزان شیوع سقط عمدی جنین در جامعه شکل گرفت. این پژوهش‌ها نشان داد که تعداد ارتکاب سقط جنین قابل توجه است، همچنین روند افزایشی این مسئله را گوشزد کردند. از سال ۱۳۹۸، فعالیت‌های مردمی در این حوزه، موجب ایجاد دغدغه‌های تازه در موضوع شده و انگیزه‌ها، راهکارها و سنت‌هایی شکل گرفت. از سال ۱۳۹۹، رویکرد علمی و گفتگومانی بر اساس پژوهش‌های تازه، با ادراک بیشتری نسبت به منزلت جنین متولد شد و به نظر می‌رسد این موارد نشان دهنده روشن بودن فضای آینده است.

از طرفی در جریان‌های جهانی نیز برخی بازگشت‌ها نسبت به منزلت و حق حیات جنین، دیده می‌شود. یکی از شواهد آن، ابطال رأی «رو در برابر وید» توسط دیوان عالی آمریکا است که در سال ۱۹۷۳ پایه‌گذار تسهیلی بزرگ در حوزه قتل جنین بوده و در سال ۲۰۲۲ باطل شده است. یکی دیگر از شواهد، کاهش تدریجی ارتکاب سقط عمدی جنین در بسیاری از کشورهای سابقاً تسهیل‌کننده است. اما از دیگر سو، با توجه به گسترش فرایندهای کلان غرب‌گرایی و فرهنگ مدرن در بخشی از فرهنگ عمومی جامعه ایران، پیش‌بینی می‌شود رویکردهای فردگرایانه، میل‌گرایانه، لیبرالیسم سیاسی و فلسفی و برجسته‌سازی برخی موارد آسیب دیده از سقط عمدی زیرزمینی نیز افزایش یابد؛ بنابراین ضرورت دارد اقدامات فعلی به شکلی سامان یابد که زمینه کمتری برای تقابل جبهه مقابل فراهم شود.

وضع موجود

وضع مطلوب

انتظار می‌رود تا پایان سال ۱۴۰۴، فعالیت‌های حامی حیات جنین به سنت‌ها و الگوهای نسبتاً پایدار تبدیل شده باشد، جریان رسانه‌ای پویا و زاینده‌ای شکل گرفته باشد و لاقلاً ۳۰ درصد از شیوع ارتکاب سقط عمدی جنین کاسته شده باشد. مهم‌ترین رئوس افق مطلوب عمومی در عرصه حیات جنین عبارتست از:

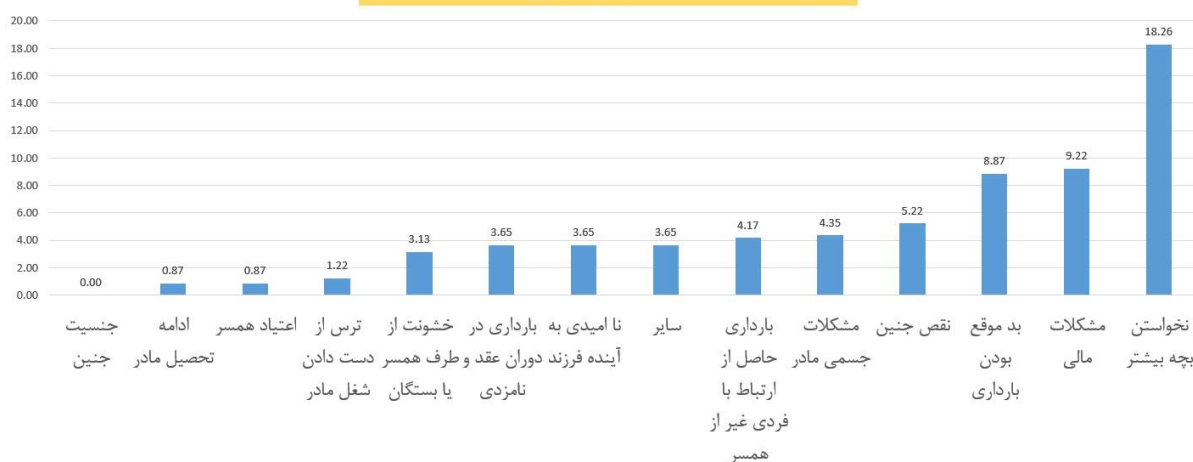
- شکل‌گیری گفتمان عمومی در حمایت از جان جنین
- درک عمومی آسیب‌های از بین بردن عمدی جنین
- کاهش بی‌تعهدی‌ها در روابط حرام یا حتی حلال نسبت به فرزند
- اصلاح قوانین، رویه‌ها و نظارت‌ها در موضوع حیات جنین و مادر
- شکل‌گیری رسوم تازه در حمایت از مادر و جنین

تحلیل

دو جریان اصلی موجب افزایش تعداد سقط عمدی جنین ارزیابی می‌شود: (۱) تعریف شدن اقدام به سقط عمدی جنین یا تظاهر به آن به عنوان مسیری برای نشان دادن عاملیت زنان و تصمیم گرفتن آنان نسبت به سرنوشت خود، (۲) تلاش برای رفع موانع بر سر روابط بی قید خارج ازدواج و التهابات جنسی که یکی از این موانع، شکل گرفتن جنین در روابط فاقد تعهد خانوادگی بوده است. معمولاً در پژوهش‌ها، اظهارات فرد در خصوص چرایی سقط عمدی جنین بدون بررسی لایه‌های پنهان دنبال و پایش شده است. اظهاراتی که معمولاً در ذکر چرایی سقط عمدی جنین توسط فرد مرتکب اظهار می‌شود، به ترتیب فراوانی به این شرح است:

رتبه	علت اظهارشده توسط افراد مایل به سقط جنین
۱	نخواستن بچه بیشتر
۲	مشکلات مالی
۳	بدموقع بودن بارداری
۴	نقص جنین
۵	مشکلات جسمی مادر
۶	بارداری حاصل از ارتباط پنهانی، نامشروع، خارج از عرف
۷	ناامیدی به آینده فرزند
۸	بارداری در دوران عقد و نامزدی
۹	خشونت از طرف همسر یا بستگان
۱۰	ترس از دست دادن شغل مادر
۱۱	اعتیاد همسر
۱۲	ادامه تحصیل مادر
۱۳	جنسیت جنین

دلایل سقط جنین در زنان ۱۸-۴۹ سال

با تحلیل پژوهش‌های مختلفی که پیرامون سقط جنین انجام شده است، به نظر می‌رسد دلایل جمعیتی (نخواستن فرزند بیشتر از تعداد فرزندی که دارند) و مشکلات اقتصادی بیشترین فراوانی را در پژوهش‌های مختلفی که مبتنی بر اظهارات مادر انجام شده‌اند، داشته‌اند. از طرفی باورهای دینی معنادارترین شاخصه برای عدم ارتکاب سقط عمدی جنین ارزیابی شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد «غیرانسان و بدون جان دانستن جنین در بازه‌های زمانی ابتدایی»، به عنوان مهم‌ترین زمینه فکری در این حوزه شناخته شده است.

رویکردهای اصلی حمایت از حیات جنین

۱. تبیین منزلت جنین، وضعیت، عوامل و آسیب‌های سقط عمدی جنین و ترویج آن
۲. توانمندسازی جامعه هدف در مدیریت شرایط بارداری خارج از پیش‌بینی قبلی با ملاحظه اولویت‌ها
۳. الگومایی و ترویج مشاوره حمایتی در راستای انصراف موارد در معرض سقط عمدی جنین
۴. فرهنگ‌سازی ضرورت برخورد با تخلف و گزارش تخلفات مشاهده شده

خطوط راهبردی

- با توجه به تفاوت‌های برشمرده شده میان حوزه جمعیت و حوزه حیات جنین، ویتیرین محتواها و اقدامات حوزه حمایت از جنین، از حوزه جمعیت و فرزندآوری جدا شده و دلایل حوزه فرزندآوری، در آن حیطه استفاده نشود.
- جنبه‌های تخصصی فقهی، پزشکی، حقوقی، روانشناختی و ... در موضوع حمایت از جنین ملاحظه شده و در عین نقادانه اظهارات تخصصی و شبه تخصصی، از ورود غیرتخصصی در موضوع پرهیز شود.
- بسترسازی و تسهیل فعالیت‌های مردمی بر اقدامات مستقیم حاکمیتی اولویت داشته و لازم است از حاکمیتی‌سازی و ارائه گزارش حاکمیتی نسبت به فعالیت‌های مردمی پرهیز شود.
- «سقط»، به معنای افتادن است و از این جهت، برای اقدام عامدانه، نادرست بوده اما تعبیری مصطلح است. پیشنهاد می‌شود برای ارتباط با مخاطب عام، از تعبیر «سقط عمدی جنین»، و در فضای رسانه‌ای از «حمایت از حیات جنین» استفاده شود.
- این موضوع، ظرفیت نگرش انسانی و اخلاقی را داراست و این زبان، به ادراک عمومی نزدیک‌تر است هرچند لازم است معارف دینی نیز مبنا و مورد استفاده قرار گیرد.
- در گفتمان تازه حمایت از حیات جنین، پژوهش‌های هستی‌شناسی جنین مورد توجه قرار گرفته است.
- در موارد شکل‌گیری جنین در ارتباط نامشروع به جهت کم بودن تعداد آن و نیز دشواری تحلیل، ورود نشود مگر بعد از آنکه ابعاد مختلف و عمیق موضوع حمایت از جنین برای مخاطب روشن شود.
- عوارض جسمی و روحی به جهت چالش‌های آن نباید مبنای استدلال برای منع از قتل جنین در تولیدات رسانه‌ای قرار گیرد. عوارض، در کنار بیان قبح اخلاقی و در حاشیه آن قابل طرح است.

- غربالگری ناهنجاری‌های جنینی دارای چالش‌های متعدد دینی، اخلاقی، تجربی و ... است، اما ورود به آن نیازمند تسلط تخصصی و مقدمات متعدد است؛ لذا توصیه می‌شود منزلت جنین در کلیه موارد دنبال شده و ورود به این موضوع، منحصر به بیان تخصصی و حتی الامکان، طرح در موقعیت تخصصی شود.
- در حوزه مجازات نسبت به تخلف، به دلایل متعدد، درباره پدر و مادر ورودی نشود اما درباره تمهیدکنندگان و تسهیل‌کنندگان سقط عمدی به ویژه کسانی که به خاطر منافع مادی اقدام به تهدید و ارائه اطلاعات نادرست می‌کنند، مطالبه صورت گیرد. وجود مجازات کیفری برای مرتکب سقط عمدی جنین به جهت دشوارسازی دست‌یابی به امکان سقط عمدی و اعلام عملی نادرست دانستن سقط عمدی از طرف ساختار حاکم، ضروری است.
- برخلاف جریانی که مادر را تنها فرد مسئول درباره جنین می‌داند، نقش پدر نیز همیشه در کنار مادر ملاحظه شود.
- ظرفیت کنش‌گری جامعه متخصصین پزشکی، روانشناسی، فقهی و ... در کاهش ارتکاب سقط عمدی جنین دیده و بهره‌برداری شود.
- در تولیدات رسانه‌ای و برنامه‌های حامی جنین، از گردهم‌آوری یا افشای هویت و اطلاعات کسانی که «مرتکب سقط عمدی جنین شده» و یا «تصمیم به ارتکاب داشته ولی پشیمان شده‌اند» و نیز «اطفال نجات یافته از قتل جنین»، حتی در صورت رضایت خودشان به جهت ضرورت حفظ حرمت مؤمن و پرهیز از سبک شدن مسئله، پرهیز گردد.

متولیان و اقدامات متناسب

حوزه مرتبط	اقدامات راهبردی	ویژگی	متولی اصلی	دستگاه‌های همکار
راهبری	تشکیل کمیته رصد، طراحی گفتمان و راهبری اقدامات فرهنگی در حوزه حمایت از جنین	کمیته متمرکز، پویا و مرتبط با کلیه دستگاه‌ها	دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور	ستاد ملی جمعیت؛ سازمان تبلیغات؛ شورای عالی انقلاب فرهنگی
آموزشی	آموزش مربیان، معلمان و اولیاء دانش‌آموزان در بستر مدارس در خصوص منزلت جنین و مهارت‌های مدیریت شرایط پیش‌بینی نشده	با اولویت آموزش اولیاء در مدارس ابتدایی از طریق مربیان آموزش دیده آموزش خانواده	وزارت آموزش و پرورش	دفاتر امور بانوان استانداری‌ها مجموعه‌های مردمی آموزشی حامی جنین
	آموزش و تربیت اساتید دارای زمینه تخصصی در رشته‌های فقهی، پزشکی و علوم اجتماعی در حوزه حمایت از جنین	در این آموزش‌ها، پژوهش‌های جدید و به ویژه رویکردهای تحفظ نسبت به جان جنین ملاحظه شود.	سازمان تبلیغات اسلامی	وزارت کشور مجموعه‌های مردمی آموزشی حامی جنین
تسهیل‌گری	تدوین چارچوب حمایت فرهنگی از مجموعه‌های مردمی حامی جنین	با ملاحظه سه سطح مؤسسات دارای کد اقتصادی، مؤسسات فاقد کد اقتصادی، هسته‌ها و در نهایت آحاد حامیان مردمی حیات جنین	سازمان تبلیغات اسلامی	وزارت ورزش و جوانان؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بنیاد خاتم الاوصیاء و مجمع ملی فعالان جمعیت
	حمایت از برگزاری رویدادهای تولید محتوای رسانه‌ای و مراسمات شهری در موضوع حمایت از جنین	نیازمند چارچوب دقیق محتوایی و اقدام توسط گروه‌های متخصص است.	شهرداری‌ها	سازمان تبلیغات اسلامی، بنیاد خاتم الاوصیاء عج، مجمع ملی فعالان جمعیت
ترویجی	اختصاص بخش ویژه و متناسب در نمایشگاه کتاب و نمایشگاه قرآن برای موضوع حمایت از جنین	با حمایت مناسب از مجموعه‌های حامی جنین جهت طراحی و اجرای نمایشگاه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بنیاد خاتم الاوصیاء عج، مجمع ملی فعالان جمعیت
	آموزش مبلغان ویژه در موضوع حمایت از حیات جنین جهت موسم‌های تبلیغی	با هدف اثرگذاری وسیع در ذهنیت‌های عمومی نسبت به جنین	سازمان تبلیغات اسلامی	سازمان اوقاف؛ حوزه‌های علمیه؛ دفتر تبلیغات اسلامی حوزه؛ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حوزه علمیه

صدا و سیما؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	سازمان فضای مجازی سراج	با هدف اثرگذاری وسیع در ذهنیت‌های عمومی نسبت به جنین	حمایت از پویش‌های حامی جنین از طریق همکاری در طراحی و ضریب بخشی مجازی	مداخله در بحران
سازمان تبلیغات اسلامی؛ ستاد کانون‌های فرهنگی هنری مساجد	شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه	در راستای اصل ورود و مراقبت از لغزشگاه‌های محتوایی - گفتمانی - رسانه‌ای	تدوین سند رویکردهای ترویجی در حوزه حیات جنین ویژه ائمه جمعه و جماعات	
ستاد ملی جمعیت، سازمان تبلیغات اسلامی، مجموعه‌های مردمی پژوهشی انصراف دهنده از سقط عمدی جنین	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	تا زمانی که پشتوانه پژوهشی آن تهیه و تأیید نشده، آغاز نگردد.	تدوین دستورالعمل و اقدام به راه اندازی مشاوره انصراف از سقط عمدی در سامانه ۴۰۳۰	
ستاد ملی جمعیت، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجموعه‌های مردمی پژوهشی حامی جنین	سازمان بهزیستی	مشابه هدایت جستجوی خودکشی که با پاسخگویی شبانه‌روزی اورژانس ۱۲۳ پوشش داده می‌شود. نیاز است دستورالعمل مشاوره انصراف از سقط عمدی، با هماهنگی دستگاه‌های فرهنگی تهیه شود.	هدایت جستجوهای صورت گرفته از طریق موتورهای جستجو به مشاوره برخط به نحو مؤثر	
ستاد ملی جمعیت، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجموعه‌های مردمی انصراف دهنده از سقط عمدی جنین	سازمان بهزیستی	برای تعامل دوسویه میان اورژانس اجتماعی و مجموعه‌های مردمی حامی جنین و هم افزایی معقول این دو مجموعه	تدوین دستورالعمل همکاری با حامیان مردمی انصراف از سقط عمدی جنین در زمینه مداخله در بحران	
ستاد ملی جمعیت، سازمان تبلیغات اسلامی، مجموعه‌های مردمی انصراف دهنده از سقط عمدی جنین	سازمان اجتماعی وزارت کشور	با تحفظ بر عدم تبدیل مجموعه‌های حامی جنین به مجموعه‌های خیریه‌ای	حمایت از مجموعه‌های انصراف از سقط عمدی از طریق در اختیار نهادن برخی اقلام	
ستاد ملی جمعیت، سازمان تبلیغات اسلامی، دادستانی کل کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجموعه‌های مردمی انصراف دهنده از سقط عمدی جنین	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی	مواردی همچون اجبار پدر به ارتکاب سقط عمدی توسط مادر، اجبار خانواده دختر یا پسر برای سقط جنین، عملکرد در موارد شکایت نسبت به دیه سقط عمدی جنین و ...	تدوین چهارچوب‌های آموزشی و آغاز آموزش مأمورین ناجا در باره موضع ضابط در باره سقط عمدی در نزاع‌های خانوادگی	

<p>ستاد ملی جمعیت؛ شورای عالی انقلاب فرهنگی؛ بنیاد سینمایی فارابی؛ حوزه هنری؛ سازمان تبلیغات اسلامی؛ سازمان سینمایی سوره؛ وزارت بهداشت؛ شهرداری‌ها؛ سازمان بسیج</p>	<p>صدا و سیما</p>	<p>چارچوب‌های تنظیم شده بر اساس پژوهش‌های تازه در حوزه حمایت از جنین دیده شود. اسناد رسانه‌ای تولید شده در دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی مورد توجه قرار گیرد.</p>	<p>شخصیت بخشی به جنین در کلیه سریال‌های بزرگسال، نوجوان و کودک</p>	<p>تولید محصولات رسانه‌ای</p>
<p>صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌های علمیه</p>	<p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی</p>	<p>بر اساس پژوهش‌های جدید و انسان‌نگری نسبت به جنین مطابق مستندات پژوهشی</p>	<p>بازبینی دستورالعمل نظارت بر کتب و دیگر محصولات متقاضی مجوز انتشار در راستای تسهیل صدور مجوز برای موارد حامی جنین و تضییق ضوابط برای مجموعه‌های حامی تسهیل سقط عمدی</p>	<p>تولید کتاب و محصولات فرهنگی</p>
<p>صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌های علمیه</p>	<p>نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور</p>	<p>از طریق برگزاری رونمایی، مسابقه و دیگر روش‌ها</p>	<p>معرفی و ضریب‌بخشی به کتاب‌های حامی جنین</p>	
<p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ سازمان تبلیغات اسلامی؛ صدا و سیما</p>	<p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی</p>	<p>با اولویت ذهنیت‌های دارای تابو پایین‌تر اجتماعی</p>	<p>ساماندهی پژوهش‌های رصدی نسبت به ذهنیت‌های اثرگذار در ارتکاب سقط عمدی جنین</p>	
<p>وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ جهاد دانشگاهی</p>	<p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛</p>	<p>با برگزاری نشست‌های موضوع‌یابی در چارچوب حمایت از جنین جهت تعریف پایان‌نامه‌ها</p>	<p>تعریف موضوعات برای پژوهش‌های دانشگاهی در حوزه حمایت از جنین</p>	
	<p>مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه</p>	<p>با برگزاری نشست‌های موضوع‌یابی در چارچوب حمایت از جنین جهت تعریف پایان‌نامه‌ها</p>	<p>تعریف موضوعات برای پژوهش‌های حوزوی در حوزه حمایت از جنین</p>	<p>پژوهشی</p>
<p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p>	<p>نماینده ولی فقیه در دانشگاه‌ها</p>	<p>این نشست‌ها در صورتی که پژوهش‌های تازه حامی جنین را نادیده گیرد، آسیب‌زننده خواهد بود.</p>	<p>برگزاری نشست‌های ضیافت اندیشه در موضوع حمایت از جنین</p>	

<p>سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی؛ دانشگاه باقرالعلوم (ع) (به دلیل دارا بودن تجربه چندین ساله در موضوع و بسترهای متناسب در دفتر تبلیغات اسلامی حوزه)</p>	<p>پژوهشگاه وزارت ارشاد</p>	<p>تولید و گسترش ادبیات حامی جنین از طریق ایجاد همکاری‌های میان فرهنگی و تولید مقالات، کتب و محصولات رسانه‌ای در بستر همایش</p>	<p>ارتباطات علمی و همایش بین‌المللی سقط جنین از منظر اخلاقی</p>	<p>همکاری‌های میان فرهنگی</p>
<p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بنیاد خاتم الاوصیاء و مجمع ملی فعالان جمعیت</p>	<p>سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی</p>	<p>با مراقبت از زمینه‌های فرهنگی</p>	<p>شناسایی حامیان جنین در دیگر کشورها و متصل کردن به مجموعه‌های حامی در ایران</p>	
<p>سازمان تبلیغات اسلامی</p>	<p>وزارت اطلاعات</p>	<p>نگرانی بسیاری از اقدامات تقابلی نسبت به جریان حمایت از جنین وجود دارد و تحرکات گفتمانی‌ای دیده می‌شود.</p>	<p>شناسایی و اقدام بایسته نسبت به جریان‌های گفتمانی تسهیل سقط عمدی جنین در ایران</p>	<p>تقابل با گفتمان معارض</p>